

Αιμιλία Καραλή

Ήρωας χαρακτηρίστηκε ο πιλότος του Μιράζ που έπεσε στο Αιγαίο. Δεν έγινε το ίδιο με τους δύο εργάτες του δήμου Τήνου, που σκοτώθηκαν σε ώρα εργασίας. Τελικά έχουμε ανάγκη από ήρωες;

Πριν λίγο καιρό ένας νεαρός πιλότος Μιράζ σκοτώθηκε από πτώση του αεροσκάφους του μετά από επιχείρηση αναχαίτισης τουρκικών αεροσκαφών στο Αιγαίο. Χαρακτηρίστηκε ήρωας, τάφηκε με τις ανάλογες τιμές και η οικογένειά του θα λάβει τις σχετικές αποζημιώσεις που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις. Λίγες μέρες μετά δυο εργαζόμενοι στην υπηρεσία καθαριότητας του δήμου Τήνου σκοτώθηκαν από πτώση του απορριμματοφόρου στο οποίο επέβαιναν ανεβάζοντας τον αριθμό των θυμάτων στον κλάδο αυτό στους 40 τα τελευταία χρόνια.

Δεν χαρακτηρίστηκαν ήρωες παρά το γεγονός ότι προσέφεραν και αυτοί στην «πατρίδα» με τον δικό τους τρόπο και από την δική τους θέση. Δεν τιμήθηκαν από την Βουλή, κανένας Δήμος δεν κήρυξε πένθος, κανένας δημόσιος φορέας δεν φρόντισε για την τύχη της οικογένειάς τους. Ούτε σε αυτούς, ούτε σε κανέναν από τα 2,3 εκατομμύρια κατ' έτος νεκρούς -λόγω των εργασιακών συνθηκών- στην Ευρωπαϊκή Ένωση των «27», σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας, αποδόθηκαν ηρωικά εύσημα.

Επί αιώνες όμως σε όλες τις κοινωνίες ασκείται ο μιλιταρισμός ως δημόσια παιδαγωγική. Ύψιστο καθήκον προς την πατρίδα δεν θεωρείται ο τρόπος και το περιεχόμενο ζωής των πολιτών της, αλλά ο εν πολέμω θάνατός τους. Το πώς και το γιατί της «ανάγκης» του πολέμου καλύπτονται από τους ήχους των εμβατηρίων και τους δεκάρικούς λόγους για του «έθνους την τιμή». Η προδιαγεγραμμένη πορεία προς τον θάνατο και την εξαθλίωση της ζωής ταυτίζεται με την πορεία προς την δόξα. Γι' αυτό και οι παρελάσεις, η επίδειξη μιας κάποιας εθνικής δύναμης και «περηφάνιας» γίνονται μπροστά από ηρώα, μαυσωλεία, προτομές πολεμιστών. Οι δάφνες, τα στεφάνια, τα ρίγη ενθουσιασμού και συγκίνησης, είναι υπόθεση μόνον πολεμικών επετείων που οργανώνει η κρατική εξουσία για την διατήρησή της και μόνο.

Δεν έχει ανάγκη από ήρωες όποιος υπερασπίζει απελευθερωτικές αξίες στην καθημερινότητά του

Οι νεκροί του μεροκάματου απλώς χαρακτηρίζονται άτυχοι. «Εργατικά ατυχήματα» είναι ο νομικός όρος που χαρακτηρίζει αυτούς τους θανάτους. Καμιά πατρίδα δεν τους «ευγνωμονεί». Γίνονται υποθέσεις δικαστηρίων, μεγέθη αποζημιώσεων και ποινών με αναστολή όσων -και αν- κριθούν υπεύθυνοι. Το αν επιβιώσει κάποιος εργαζόμενος μετατρέπεται σε τυχερό παιχνίδι, σε ένα στοίχημα που οι πιθανότητες να το κερδίσει -αν είναι εργαζόμενος σε συνθήκες ειλωτείας- είναι εις βάρος του.

Στην συλλογική ιστορική μνήμη επίσης υπάρχουν και οι ήρωες ή οι ηρωίδες των λαϊκών και εργατικών εξεγέρσεων και διαδηλώσεων. Είναι εκείνοι από τους οποίους αφαιρέθηκε βία η ζωή την στιγμή που διεκδικούσαν την αξιοπρέπεια της είτε από κρατικές δυνάμεις καταστολής είτε από συνεργούς της. Έγιναν τραγούδι, αποτέλεσαν υποθέσεις καλλιτεχνικής μυθοπλασίας, ορισμένες φορές και αγάλματα. Τους αφιερώθηκαν ειδικές επέτειοι που ορισμένες φορές έγιναν και επίσημη κρατική «εορτή» ή «αργία». Τα ονόματα και οι πράξεις τους αναπαράγονται τιμητικά από αντίπαλες παρατάξεις άλλοτε με ειλικρίνεια άλλοτε με υποκρισία άλλοτε από ανάγκη. Γίνονται συχνά το άλλοθι για να μεταλλαχθεί η μνήμη σε

ανάμνηση, το γεγονός σε νοσταλγία και ο μύθος σε παραμύθι παρηγορητικό για «ένδοξες» στιγμές του παρελθόντος.

Στο έργο του **Η ζωή του Γαλιλαίου** ο **Μπέρτολτ Μπρεχτ** παρουσιάζει τον διάλογο μεταξύ του επιστήμονα και του μαθητή του Αντρέα όταν ο πρώτος βγήκε ταπεινωμένος από την αίθουσα της Ιερής Εξέτασης: «*Αλίμονο στους λαούς που δεν έχουν ήρωες*», λέει στον Γαλιλαίο ο Αντρέα απογοητευμένος από το γεγονός ότι ο δάσκαλός του υποχώρησε από τις θέσεις του μπροστά στην απειλή της θανάτωσής του. «*Αλίμονο στους λαούς που έχουν ανάγκη από ήρωες*» του ανταπαντά ο Γαλιλαίος.

Δεν έχει ανάγκη από ήρωες εκείνος ο λαός, εκείνος ο άνθρωπος που έχει απελευθερωτικές αξίες να υπερασπίσει στην καθημερινότητά του. Δεν χρειάζεται να είναι ούτε οπαδός ούτε ακόλουθος «ηρώων». Έχει συμμάχους και συνοδοιπόρους, έχει προγόνους των ιδανικών του και απογόνους των πράξεών του. Ιδίως όταν συμμετέχει σε έναν αγώνα όπου **η ελευθερία, η ζωή η δική του είναι όρος και προϋπόθεση για την ζωή των άλλων.**

Πηγή: **PRIN**